

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quaecumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Appendix ad notas, seu differtatiuncula de illustrissimi Marcae sententia, qua putat suspensam a Theodosio sedis apostolicæ in Nestorium sententiam, & legitime rescissa priora concilii Ephesini acta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

Appendix ad notas, seu dissertatiuncula de illustrissimi Marca sententia, qua
putat suspensam a Theodosio sedis apostolicæ in Nestorium sententiam,
& legitime rescissa priora concilii Ephesini acta.

Argumentum
dissertationis.

Lib. 4. de corp.
sacerdot. & imp.

An indicta
synodus E-
phesina a san-
cto Celestino.

Rationes af-
firmantium

Refelluntur
quoque ar-
gumentis.

Tria obji-
ciuntur.

Quibus satis-
fit.

DMONET locus, in quo su-
mus, & res qua de agitur, vt
recognoscantur paulo diligen-
tius, quæ partim ab eruditiss-
imo Marca scripta sunt de factis
Theodosii in causa Nestorii. Quatuor igitur
disceptanda puto. A quo synodus Ephesina sit
indicta, cujus rogatu sive impulsu, quæ tanta fue-
rit indicendæ causa, & utrum Patres prescrip-
tos sibi ab Imperatore fines excesserint.

Quod pertinet ad primum, sunt qui credant,
indictam a Celestino summo Pontifice, litem-
tasque imperiales aliud nihil fuisse, quam
mandati apostolici quasi executorias, atque
adeo puras tractorias.

Argumentantur illi nonnulla, communia
quidem, sed quæ tamen vix probentur erudi-
tis, quandoquidem ex iis scriptis petuntur,
quæ huic minus supposititia sunt, suspicione sal-
tem non carent. Refelluntur vero, primum ex
epistola, quam habemus præ manibus: prius
enim decreta dicitur indictio, quam Celestino
innouerit. Deinde ex tota serie actorum, qui-
bus Patres ex omni fere terrarum orbe colle-
cti, se convenisse jussu Imperatoris, sæpius
testantur, nec mandati apostolici meminerunt
vel semel. Tum omnium sive historicorum
istius ætatis, sive aliorum quorumcumque scri-
ptorum testimonio: silent enim communiter
de sedis apostolicæ jussu, de imperatorio aper-
te loquuntur. Denique confessione ipsiusmet
summi Pontificis, qui cum scriberet ad Imper-
ratorem, per suos tres legatos Ephesum missos,
sui mandati mentionem non facit, facit vero
imperialis jussionis. *Pro sacerdotali*, inquit,
officio operam nostram, in quantum valeamus,
impemus, & huic synodo, quam esse iussistis,
nostram presentiam, in his que misistis, exhi-
bemus. Quidquod Theodosius imperator qua-
tuor in sacris, sive quæ metropolitibus in
provincias missæ sunt, sive quæ ad synodum di-
rectæ, suum mandatum memorat ubique pas-
sim, apostolicum nusquam.

At excipit tria non nemo. Primum, Gela-
sius pontificem, in prima sua synodo Roma-
na, testari concilium Ephesinum fuisse indi-
ctum de Celestini consensu. Tum Patres in re-
lationibus dicere, se juxta canones convenisse.
Denique Hincmarum scripsisse, generales sy-
nodos sedis apostolicæ jussione, & imperiali
convocatione semper olim fieri consuetas.

Verum Gelasius dicit quidem, de Celestini
consensu damnatum Nestorium, indictam vero
synodum non dicit. Deinde juxta canones
convenisse Patres, id ipsum est, quod secundum
Ecclesiæ morem illum, qui & in concilio E-
phesino, perinde ac Nicæno, atque Constanti-
nopolitano, servatus est, Theodosio juniore
Constantini Nicænum, & Theodosio senioris
Constantinopolitanum cogentis, exemplum se-
cuto. Hincmarus tandem, quid sua ætate fieret,
vicinisque temporibus, scriptum reliquit,

nunc agitur de quinti sæculi priorumque con-
suetudine.

Coegit igitur Theodosius concilium, con-
dixitque Patribus Ephesum ad diem Penteco-
stes. Sed cujus aut impulsu id fecit, aut etiam
rogatu? Quod fuit secundum quæstionis ca-
put.

Scriptit Christianus Lupus non ita pridem,
id postulasse ab Imperatore Julianum Eclan-
ensem Pelagianorum antesignanum, tunc cum suo
aliorumque Episcoporum ex Italia ejectionum no-
mine, pristinam a sede apostolica ad synodum
œcumenicam provocationem urgeret.

Unde hoc vel didicerit, vel conjecerit auctor
ille, equidem nullus scio; sed non dubito, quia
ejusmodi sive commentum, sive conjecturam,
Mercator everterit, vno sui contra Julianum
commonitorii titulo. Episcopus enim istos ex
virbe regia pulso tradit, statim a tempore com-
monitorii oblatus, id est, a tempore inclinantis
ann. 429. Quomodo igitur, anno consequente,
rem tantam Constantinopoli Julianus, aut ten-
tasset, aut etiam egisset?

Accedit quod Juliani mentio nulla sit, neque
in sacris Theodosii, neque in concilii actis, ne-
que in relationibus, sive orthodoxorum, sive
schismaticorum, præterquam quæ a sancta sy-
nodo scripta est ad sanctum Celestinum, post
adventum legatorum Ephesum, & per eos ac-
cepta, lectaque, & probata synodi Romanæ
acta; imo nec sermo est de Celestianis, nisi
tanquam de hominibus, quorum præjudicata
causa omnino foret.

Hac igitur singulari opinione rejecta, con-
stantis est omnium sententia, impulsu Nestorii
rogatuque coactum Ephesi concilium. Id pro-
fecto se facturum ille comminabatur, jam inde
ab acceptis adversus Cyrillum libellis: ex eo
etiam tempore illud ipsum optabat ipsemet
Cyrillus; imo forte per Basilium, aliosque sibi
addictissimos monachos, supplicatione oblata,
efflagitandum curavit.

Petiit certe adulatorum consilio Nestorius,
obtinuitque; sed doluit postea vehementer,
quod hanc in rem facilitate principis gratiæque
abusus esset: neque enim sedis apostolicæ sen-
tentiam hoc pacto declinavit, quod tamen vel
vnum, vel maxime sperabat; sed eam tanto
graviores sensit, quanto plus ponderis a du-
centorum & amplius Episcoporum auctoritate
accepit.

Jam vero, quod tertium in quæstione posi-
tum, causa indicendæ synodi gemina, nisi
fallor, fuit: altera, quæ palam ostentaretur;
altera, quæ mente recondita sit. Illa facile in-
norescit ex Theodosii sacra, pax nimirum Ec-
clesiæ, fidei confirmatio, & dissidentium dua-
rum sedium concordia. De ista aliter aliis sen-
tire placitum. Ita fere illustrissimus Marca: *Ne-*
storius cum damnatus esset a synodis duabus,
Romana & Alexandrina, nisi respiceret intra
decem dies, appellasse videretur ad Imperatorem,
ab eoque rescriptum obtinuisse, quo sententia

Cujus impel-
su vocata sy-
nodus ab Im-
peratore.

An Juliani
Eclanensis E-
piscopi
Tam. 1. libe-
llosum in ca-
non. concil.
p. 188.

Scelerentia
Christiani Sa-
pi reititue
duobus argu-
mentis.

Indictæstis-
nodus rogans
Nestori.

Ab adulatori-
bus decepti.

Causa indi-
cendæ synodi
gemina.

Alteræ vñgo
nora.

Alteræ in con-
troversiam
vocatur.
Illustrissimi
Marca opinio.
Lib. 4. de un-

cord. sacræ & imperii esp. 4. num. 1.

viriusque synodi, vel suspenderetur, donec a synodo œcumenica, quam cogi Nestorius curabat, iudicium infunderetur, vel antiquaretur omnino, facta rei in integrum restitutione.

Opinatur, credo, eruditissimus Præsul, Nestorio prius significatam fuisse utriusque synodi sententiam, quam vel quereretur apud Imperatorem, vel concilium ipsius rogatu indiceretur: nisi enim in ea mente sit, non video, quomodo ex isto factò id concluderet, propter quod maxime laborat. Principes nempe aliquando, synodo indita ad controversias dirimendas, prioris sententia in iudicio ecclésiastico lata executionem suspendisse; nec id ipsos injuria fecisse, cum decretum suspensionis, nec iniquum Patribus olim iudicatum sit, nec rejectum, sed acceptum potius libenter, atque in acta relatum, tanquam iudicii regula. Adducta siquidem sacræ non minima parte, sic ait: Equidem non perspicio qua ratione Theodosius hanc suspensionem decerneret potuerit, nisi petitioni Nestorii, qui se indita causa damnatum querebatur, ejusque, si lubet, appellationi locum denu, qua ad concilium indicendum Theodosium provocavit, ita ut interim appellatione pendente, vel, si mavis, restitutione rei in integrum, nihil innovaretur. Cujus suspensionis tantum abest, ut querelam moverint Patres in concilio Ephesino: quin potius referripum actis inferi jussurint, & suspensionis omnino rationem habuerint, &c.

Verum opinioni, qua vir doctissimus ratio cinium suum niti voluit, repugnat partim ipsamet sacra imperatoris Theodosii, partim Mercatoris auctoritas, partim ipse Nestorius. Sacra enim consignatur xiiii. Kal. Decemb. & Mercator scribit synodorum literas Nestorio redditas vii. Idus Decembris. Nestorius autem, cum summo Pontifici scriberet post indictionem concilii, scripsit tamen perinde ac si nihil de sententia sedis apostolicæ relcivisset. Igitur neque Nestorius appellavit Imperatorem, postquam legitime novit a synodis se damnatum, neque denuntiavit sedis apostolicæ sententiam Theodosius edicto suspendit. Nemo enim, credo, vel a sententia iudicis, nondum legitime denuntiata, jure appellat, nec appellationem tueri potest, nisi postquam exhibita est sententia, cujus querelam movet.

Nestorius, fateor, cogi synodum postulavit privatis precibus ab amantē Theodosio; non postulavit, ex præscripto juris, ab Imperatore iudicium exercente: quare sententia sedis apostolicæ, cum denuntiata non fuerit, nisi post indictam synodum, præventa potius videri debet, quam edicto suspensa, si modo proprie loqui oporteat.

Sed quoniam sermo incidit de sacra Theodosii, non abs re futurum puto, inquirere æcclésiasticos in sententiam illustrissimi Marcæ, qua existimat, Patres Ephesinos in duobus præcipue capitibus excessisse fines a Principe in sacra per Candidianum, synodo jam coactæ allata, præscriptos, ideoque acta, quæ Joannis comitis adventum præcesserant, merito rescissa esse. Alterum caput est, quod absente Candidiano iudicium adversus Nestorium peregerunt. Alterum, quod licet synodo Princeps denuntiasset, nullam civilem aut criminalem causam, etiam si ecclésiastica esset, movendam esse, adversus quemquam Episcoporum, vel in synodo, vel in publico iudicio, sed omnia ejusmodi Constantinopolim evocanda: attamen Cyrilli &

Memnonis, Joannisque, & Orientalium damnationes subsecuta legem datam violaverant. Duo ista mihi, quid enim dissimulem, fecerunt olim, dum attentius scrutaret Ephesina monumenta, difficultatem non levem, neque vquam a me, etsi plurimum vellem, obtinuerunt fidem.

Nam quod primum est, interfuit procul dubio Candidianus, quo primum die convenerunt Patres, legitique in publico confesso Imperatoris mandatum: non adfuit, fateor, si qua tamen ipsi fides, cum ageretur de dogmate, & dogmati conjuncta Nestorii causa; sed id factum sua ipsius culpa: neque enim expulsi est a Patribus, quod ipse postmodum mentiri ausus est apud Joannem Antiochenum; verum sponte abscessit, cum Patres Imperatoris mandatum fecuti, nec disserere synodum vellent, nec audire ipsius obstinationem, qua per fraudem, ut Nestorio faveret, prorogandum synodi initium ad Joannis adventum censebat; non ignarus utique, Antiochenum Episcopum necesse moras in via, consilio Irenæi comitis ad ipsum, cum totius factionis mandatis, profecti.

Et vero, neque ipse Nestorius, cum de Patribus synodi quereretur apud Imperatorem; neque orientales schismatici apud eundem, de actis ante suum adventum, expostulantes; neque ipse Imperator, gesta synodi arguens, absentiam Candidiani caufatus est: magno sane argumento, quod neque Candidianus ipse ausus sit defua illa euentita expulsionem ad Imperatorem referre. Quare non agra adducor ut credam, hominis naviter mendacis verba, ut olim Orientalibus, cum audirentur, ita nuper illustrissimo Marcæ, cum legerentur, fucum fecisse.

Jam vero de violata lege imperiali, absolutis Cyrillo Memnone, & aliis damnatis, quod fuit secundum caput accusationis in Patres Ephesinos, illud ego non prius discutiendum reor, quam proposita fuerint verba ipsa imperatorii edicti. Sic autem se habent: *Ante omnia autem eidem magnificèntissimo Candidiano mandatum est, ut quam studiofissime observet, ne aliam omnino ecclésiasticam quamcunque controversiam, undecunque natam vel motam, que ad propositam dogmatis considerationem non pertineat, ante moveri sinat, quam eorum omnium, qua nunc in quæstionem vocata sunt, ambiguitate soluta, ea que ad veritatis investigationem faciunt, exactissimo iudicio discutiantur, suæque orthodoxæ religioni congruum fortiantur: quin & huius quoque admonita sit vestra pietas, nempe se enitati nostræ visum esse, ut nulla omnino in sacra vestra synodo, aut etiam in publico Ephesiorum iudicio pecuniaria aut criminalis causa adversus aliquem agitur. Quod si quid ejusmodi exiterit, cuiuspiamve usu venerit, huius integram cognitionem magna huic nostræ civitati reservatam volumus.*

Ex his constat, ab Imperatore causas distinguendum generum; alias nimirum fidei, quas primo loco tractari jubet; alias ecclésiasticas vnde cunque natas vel motas, quas vetat agi ante fidei constitutionem; alias denique pecuniarias aut criminales, quarum cognitione interdicit, tum synodo, tum Ephesino iudicio. Constat etiam ex eo quod ecclésiasticæ causæ prohibeantur agi, ante fidei constitutionem, continuo permitti, ut post constitutam fidem agantur. Cum ergo nullæ sint causæ dicendæ potius ecclésiasticæ, quam quæ spectant ad Epi-

Examinatur primum.

Inquiritur in secundum.

qua
con-
con-
ca-
cm,
ten-
no-
um
tor
tin
n,
m
cx
n-
is
Indictæ
nodus
Nestorii.
adulte
decepti.
a indi-
x synodi
na.
i vulgo
in con-
lam
r.
fimi
opt-
le con-

Repugnant ipsi.

Theodosius, Nestorius ipse, & Mercator.

Imo & ipsa ratio.

De duobus capitibus, in quibus illustrissimus Marcæ putat excessisse Patres Ephesinos, &c.

scopos, propter prava dogmata iudicandos, procul dubio Cyrilli, Memnonisque & aliorum iudicio, ne ipsis quidem imperatoris epistolæ verbis, quibus addidit Marcæ quod libuit, interdictum erat. Deinde, ut causâ Cyrilli, Memnonis, Joannis, Orientaliumque ecclesiastica hujusce modi non fuerit, sed pertinuerit ad pecuniarias illas aut criminales, quarum cognitionem reservat Theodosius magnæ vrbi; non idcirco tamen factum quidquam putandum esset, ultra præscriptos a Principe limites; quandoquidem interdictum, si quod est, sacra per Pal-

ladium allata continetur; Cyrilli vero, Memnonis, Joannisque, & Orientalium damnationes ante allatam contigerunt: nam Cyrillus, cum Memnone, depositus est ab Orientalibus quinto die post dejectum a synodo Nestorium, id est, die 27. Junii, & sacra per Palladium allata, cum aliud nihil sit quam rescriptum ad Candidiani relationem, non prius Constantinopoli data est, quam eo pervenisset Candidiani relatio. Hæc vero Epheso missa est postridie dejecti Nestorii, id est, die 23. Junii.

EPISTOLA NESTORII AD CÆLESTIUM RESCRIBENTIS,

de Græco in Latinum translata a Mario Mercatore.

I.

HONORABILI & religiosissimo presbytero Cælestio Nestorius in Domino salutem.

Noli ægre ferre, venerabilis, perferens ab his, qui ea, quæ inferuntur, facere debent, & præsertim asserentibus veritatem, & refugientibus pollutorum vel contaminatorum communionem: quia & sanctis, qui ante nostram ætatem extiterunt, gratæ fuerunt arumnæ, & ipsæ quidem temporales erant, veritas autem æterna. Sic Joannes Baptista de peccato arguens Herodem, & quidem regem existentem, capite condemnatus est: sed non formidavit, Christum enim habebat caput, quod non posset abscindi.

Sic Paulus hoc modo quoque & Petrus sunt interfecit. & quid amplius dici opus est? Ita actum est semper, per diversas tentationes pietate currente.

Noli igitur a veritate deficiens eam prode, (siquidem epistolæ missæ Episcopis a concilio Occidentis, & ab Alexandrino, multis rescriptis manifestam nobis nostram fecere sententiam) prudentibus scilicet ejusdem orthodoxæ professionis: forsitan enim vile aliquid Ecclesiis rectæ fidei proveniet, Domino cooperante.

Omnem fraternitatem salutamus.

Et alia manu. Incolumus, & forti animo, & plurimum orans pro nobis, doneris nobis, religiosissime frater.

SERMO DUODECIMUS IN ECCLESIA HABITUS,

In qua literas Celestini Romani Episcopi, Cyrilli Alexandrini denuntiationis accepit VII. Idus Decembris, consulatu Theodosii XIII. & Valentiniani III. Augg. post sextum diem quam easdem literas sumpsit.

Interprete Mario Mercatore.

Unde probatur genuinus.

In contrad. anathem. Nestorii.

Habiti historia.

SERMONEM hunc esse genuinum, ambigere non licet, cum & ipsius alias Mercator meminerit, & ex eo aliquid videri possit a Baronio relatum, & omnia adjuncta apprime convenient, & habendi causa, quæ titulo continetur, non obscure actione prima concilii Ephesini narratur. Petrus presbyter Alexandria, & notariorum primicerius dixit: Non ea solum quæ Celestinus sanctissimus sacratissimusque Romana Ecclesia Episcopus ad reverendissimum Nestorium scri-

pserat, missa & reddita sunt eidem: verum etiam quæ sanctissimus piissimisque Alexandrine Ecclesia Episcopus Cyrillus, & universa Egypti synodus per Theopemptum, & Davielem, & Potamonem, & Macarium religiosissimos Episcopos ad eundem destinaverant. Quamobrem rogo, ut Theopemptus & Daniel religiosissimi Episcopi hic presentes ea de re interrogentur. Flavianus Philippensium Episcopus dixit: Theopemptus & Daniel religiosissimi ministri nostri, qui presentes adsunt, exponant, an ejusmodi epistolas reddiderint. Theopemptus Cabaforum Episcopus